

Aandachtspunten voorafgaand aan locatiebezoek d.d. 2-6-2016

Wat zijn de doelen die de gemeente met haar buitengebied voorstaat? Hoe vertalen die zich in het nieuwe BP?

Voor een aantal zaken worden geen nieuwe afwegingen gemaakt. Deze worden niet in het MER beschouwd. Wordt er voor die zaken opnieuw planologische ruimte geboden die nu, feitelijk, nog niet is ingevuld. Deze vraag is met name aan de orde voor de recreatie in het gebied. Maar mogelijk ook voor andere functies.

Het bestemmingsplan Buitengebied Bergeijk 2011 omvat naast veehouderij ook andere functies, waaronder recreatie. Dit plan uit 2011 omvat daarmee ook niet benutte planologische ruimte. In het bestemmingsplan 2de Herziening Buitengebied Bergeijk 2016 worden deze andere functies echter niet opnieuw beschouwd. De herziening ziet alleen op de vernieuwde regels voor veehouderij. Voor het overige blijft het bestemmingsplan "Buitengebied Bergeijk 2011", inclusief bijbehorende herziening "Herziening Buitengebied Bergeijk 2014" ongewijzigd van toepassing.

De benoemde andere functies maken geen onderdeel uit van de voorliggende herziening, en maken daarom ook geen onderdeel uit van het MER dat hier op ziet.

Volgens het MER (pag 100 e.v.) bevinden zich in het plangebied ongeveer 210 agrarische bedrijven met veehouderij. Daarnaast zijn er nog 23 agrarische bedrijven met veehouderij die buiten het plangebied vallen omdat deze in de kommen van de dorpen en buurtschappen gelegen zijn.

- **Zijn er in het plangebied nog andere agrarische bedrijven (bestemmingen) dan met landbouwhuisdieren of paarden? Zo ja, hoeveel en met welke bestemming?**
- **Is er sprake van bollen-, boom- en/of heesterteelt in het plangebied? En glastuinbouw? Zo ja, in welke delen van het plangebied?**
- **Hoe zijn de bedrijven die in dorpskommen gelegen zijn, betrokken bij de beoordeling van de milieueffecten in het MER?**

Momenteel is geen scherp omschreven zicht op de overige in het plangebied aanwezige functies. Deze zijn niet in beeld gebracht omdat de voorliggende herziening hier niet op ziet (niet-agrarische bedrijven of akkerbouwbedrijven kunnen ook niet omschakelen naar veehouderij).

Bollen-, boom-, heesterteelt en glastuinbouw komen in het plangebied niet voor (uitgezonderd enkele hoveniersbedrijven die op kleinschalig niveau wellicht bomen en heesters kweken). Ook de veehouderijen binnen de grenzen van komplannen zijn niet in het MER beoordeeld, omdat het MER gericht is op de 2de Herziening en niet op de komplannen.

Mogelijk zou de invloed van bedrijven in de komplannen beoordeeld kunnen worden vanwege mogelijke cumulatieve effecten. De aanpak van stikstof via het stikstofslot voorkomt echter een cumulatief effect. Cumulatie op andere effecten op Natura2000 (bv verdroging) zijn gezien de ligging van de bedrijven in de kernen uit te sluiten. Bij geur en fijn stof zitten de bedrijven wel in de kaarten.

Op pagina 101 wordt inzicht gegeven in de verdeling van bedrijven met veehouderij naar diersoort en specialisatie. Ook is aangegeven dat het aantal agrarische bedrijven een dalende tendens laat zien. Verder inzicht ontbreekt.

- **Kan de gemeente inzicht geven in de vergunde situatie en de feitelijke situatie van de bedrijven? Dit laatste kan bv aan de hand van recente CBS-meetingsgegevens.**
- **Welke ontwikkelingen hebben de laatste 10 jaren plaatsgevonden in aard en omvang van de agrarische bedrijven? Wat is de verwachting van de gemeente voor de komende planperiode?**
- **Wat is de huidige omvang van de agrarische bouwblokken en worden deze ongewijzigd overgenomen in het nieuwe BP?**

De vergunde en feitelijke situatie komt overeen, het vergunningenbestand wordt goed bijgehouden en is actueel (zie web bvb). Op lege vergunningen wordt gecontroleerd. Gezien de redeneerlijn m.b.t. het stikstofslot, is het daarnaast niet nodig geacht om de vergunde en feitelijke situatie nader in beeld te brengen.

De vigerende bouwvlakken zijn in hun huidige omvang, waar nodig, overgenomen in de voorliggende herziening. Niet-veehouderijen zijn niet in de herziening opgenomen.

De veehouderijsector heeft zich in Bergeijk in een rustig tempo ontwikkeld. Hierbij is wel sprake van een verkleining in het aantal bedrijven en schaalvergroting van de blijvers.

In het MER en de Passende beoordeling is geen kwantitatieve informatie opgenomen over de bijdrage vanuit het gebied op de omliggende kwetsbare natuur.

Is die analyse niet uitgevoerd, en zo niet, waarom is deze achterwege gelaten?

De maximaal planologische mogelijkheden leiden tot een toename op overspannen gebieden. Hoe groot de toename is, is niet relevant voor de probleemstelling: gezien de overspannen situatie in de Natura2000-gebieden is elke toename significant, niet vergunbaar en daarmee niet uitvoerbaar. De planologisch enige oplossing is momenteel een stikstofslot: geen toename van stikstofemissie. Ook voor deze oplossing biedt een kwantitatieve benadering, rekenen, geen meerwaarde: immers het effect "op de schoorsteen" is 0 en daarmee ook het effect van alle veehouderijen in het plangebied.

In het plan zit de bepaling dat emissie niet mag toenemen, dus significante effecten via stikstof uitgesloten. Naar aanleiding daarvan de volgende vragen:

- Zijn de uitbreidingsmogelijkheden van bedrijven binnen die randvoorwaarden in beeld en op milieueffecten onderzocht? Als dat niet gebeurt (en daar lijkt het op), dan zijn milieueffecten op bv geur, gezondheid en landschap volgens mij niet 100% in beeld.

- Is de planologische uitbreiding met nul emissietoename haalbaar door stalmaatregelen, of is hier sprake van een onuitvoerbaar plan? De uitvoerbaarheid is kort beschreven zonder op afzonderlijke bedrijven in te gaan met als kwalitatieve conclusie dat het plan uitvoerbaar is. Vraag is dan, hoe tot die conclusie is gekomen? Mijn indruk is dat dat slechts zeer kwalitatief en globaal bekeken is, zodat MER en PB op dit punt niet overtuigen.

Is de huidige milieusituatie vwb stikstof in beeld? Mijn indruk is van niet. Er is geen beeld van de huidige bijdrage van het gebied aan de Ndep. Er wordt gesteld dat het plan (zonder planregel) een significant negatief heeft van stikstof en de planregel een mitigerende maatregel is. De omvang van het negatieve effect is niet kwantitatief inzichtelijk gemaakt.

Het MER maakt niet duidelijk in hoeverre het plan-alternatief uitvoerbaar is.

- Kunnen alle bedrijven groeien naar 1,5 ha?

- In hoeverre worden al vergaande emissiereducerende technieken toegepast, en rest daar nog ruimte voor verdere doorontwikkeling?

Er is in het MER, conform maximale mogelijkheden, van uitgegaan dat alle bedrijven nog uit kunnen breiden tot 1,5 ha. Dit is beschouwd op milieueffecten. Voor landschap is bekeken waar uitbreiding van stallen kan leiden tot welke effecten. Voor geur is kwalitatief aangegeven dat uitbreiding kan leiden tot toename van geur, maar dat dit binnen voorwaarden van de BZV en de huidige geurverordening moet passen. Daarmee is uitgesloten dat overbelaste situaties ontstaan. Ook voor gezondheid is kwalitatief beschreven wat het effect is. In onze optiek zijn daarmee de effecten van deze partiele herziening in beeld. Deze effecten zullen gezien de doorvertaalde voorwaarden uit de provinciale Verordening ruimte 2014 ook kleiner zijn dan de effecten in het vigerend bestemmingsplan uit 2011.

Door een stikstofsloot is de herziening uitvoerbaar, gezien vanuit de eisen vanuit de Nb-wet (geen effect op Natura2000-gebieden). De (technische) uitvoerbaarheid van de herziening, m.a.w. kunnen de veehouderijen uitbreiden binnen de voorwaarde “geen toename van stikstofemissie” is inderdaad kwalitatief en op planniveau beschouwd en niet kwantitatief of op locatieniveau. Dit wordt voldoende geacht. De toets aan uitvoerbaarheid houdt in dat aangetoond moet worden dat gebruik gemaakt kan worden van de geboden ontwikkelingsmogelijkheden, ook rekening houdend met de daaraan gestelde voorwaarden. Deze mogelijkheden biedt de herziening. Of iedere ondernemer met deze voorwaarde kan uitbreiden is niet op voorhand te zeggen. Dit hangt af van het specifieke bedrijf en bedrijfstype.

De huidige milieusituatie m.b.t. stikstof is voldoende in beeld: er is een overbelasting van stikstof op de nabije Natura2000-gebieden. Het kwantitatief in beeld brengen van de omvang van deze overbelasting en de omvang waarmee deze toeneemt in het scenario van maximale mogelijkheden, biedt geen meerwaarde.

Er is voor het planMER niet beoordeeld hoeveel vergaande emissiereducerende technieken al toegepast worden. Er zijn bedrijven die nu al emissiearme stalsystemen gebruiken. Deze bedrijven hebben minder mogelijkheden voor intern salderen en daarmee minder mogelijkheden voor stikstofneutraal uitbreiden. De uitvoerbaarheid van het plan komt daarmee echter niet in het geding. Op basis van aanwezige kennis van het gebied en tevens de aanblik van de veehouderijen in het landschap tijdens een rondrit is duidelijk dat het overgrote deel van de veehouderijen nog ruimte heeft om via interne saldering uit te breiden.

Waarom kiest de gemeente er voor om in het nieuwe BP één bestemming Veehouderij te hanteren en geen onderscheid te maken tussen grondgebonden veehouderij, rundvee intensief en IV? De provinciale verordening stelt tal van aanvullende eisen aan uitbreidingen. De vraag is of/hoe bestemmingsplan passend is (gemaakt) met die verordening? Kunnen we de planregels en de toelichting krijgen?

Er is voor één bestemming veehouderij gekozen, omdat dit ook het uitgangspunt is van de regels voor veehouderij in de Verordening ruimte 2014, die via de herziening in het bestemmingsplan vertaald worden. De planregels en toelichting zijn te vinden via www.ruimtelijkeplannen.nl en www.bergeijk.nl.

Graag meer informatie over de waterbergingsopgave in het gebied en de manier waarop daar planologisch rekening mee is gehouden. Indien die waterbergingsopgave niet in het vorige bestemmingsplan was opgenomen.

Er liggen bedrijven in reserveringsgebied waterberging en beschermde gebieden waterhuishouding. Verharding kan leiden tot een negatief effect. Echter het beschermingsregime in het bestemmingsplan borgt dat er geen negatief effect optreedt. Hoe is dat geborgd?

In het MER zit een kaart met waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden waterberging (figuur 3.35, p84). Deze hebben waar nodig een passende bestemming of aanduiding gekregen in de herziening. Er is hierin ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan niets veranderd. De herziening maakt hierin ook geen nieuwe afweging en heeft er geen wezenlijk effect op.

Bij uitbreiding met toename van verharding moet een watertoets worden doorlopen, is afstemming met het waterschap vereist en dient verharding te worden gecompenseerd. Negatieve effecten op de waterhuishouding worden hierdoor voorkomen.

Voor uitbreiding van bedrijven in natuurzones heeft de provincie beleid/voorwaarden: Onder deze voorwaarden kunnen bestaande veehouderijen ook in de Groenblauwe mantel uitbreiden. Onder deze planologische beschermende voorwaarden worden de ontwikkelingsmogelijkheden in het NNN, de Groenblauwe mantel en de EVZ als neutraal (0) beoordeeld. Vraag die dit oproept is, of de provinciale beleidsbepalingen hebben doorgewerkt in het bestemmingsplan (ik mis de planregels ook hier dus) en zo niet, of deze dan zodanig kaderstellend vooraf zijn dat de effectscore neutraal gerechtvaardigd is.

De voorwaarden uit de provinciale Verordening ruimte zijn, zoals verplicht, opgenomen in de planregels. Daarmee is geborgd dat er geen negatieve effecten optreden op het NNN.

Effectbeschrijving van beschermde soorten is op zich goed, zij het dat voor mitigerende maatregelen wordt volstaan met de constatering dat ze beschikbaar zijn (en dat het plan dus uitvoerbaar is) 'bij individuele uitbreidingsmogelijkheden'. Strikt genomen moet je ook op planniveau inhoudelijk op de mitigatie ingaan en het onderwerp niet doorschuiven. Er is een kopje 'mogelijke mitigerende maatregelen, maar de inhoud daaronder geeft geen concretere informatie.

Het overzicht van mitigerende maatregelen is inderdaad summier, dit kan uitgebreid worden met voorbeelden voor de diverse soorten. Vraag is of het meerwaarde heeft voor het MER: de conclusie verandert er niet door: effecten kunnen gezien de ontwikkelingsmogelijkheden en aanwezige soorten in het buitengebied niet op voorhand op planniveau worden uitgesloten. Er is echter geen aanleiding te veronderstellen dat er wezenlijke conflicten met de Flora en Faunawet zullen ontstaan: bij uitwerking op individueel niveau kunnen effecten worden voorkomen. De bouwplannen kunnen worden geoptimaliseerd om waarden te ontzien. Als waarden niet kunnen worden ontzien, gaat het om soorten die goed mitigeerbaar zijn: bv door aanplant nieuw biotoop, nestkasten e.d.

Bijkomende vragen d.d. 7-6-2016

Waarom is gekozen voor een stikstofsot m.b.t. emissie en niet voor een depositieslot? Vanwege de uitvoerbaarheid van het plan is een depositieslot juridisch beter houdbaar, doordat via het schuiven met emissiepunten op bedrijfsniveau meer uitbreidingsruimte gecreëerd kan worden. Dat geldt vooral voor bedrijven op korte afstand van Natura2000-gebieden.

Er is gekozen voor een emissieslot omdat het de meest eenvoudig te hanteren en meest duidelijke maatregel is. Met een depositieslot wordt een relatie gelegd met Natura2000 en daarmee met (een vergunningaanvraag in het kader van) de Natuurbeschermingswet. Juridisch wordt hiermee het risico gelopen van doorkruisen van de rol van het bevoegd gezag.

Het voordeel van verschuiven van emissiepunten wordt niet gezien. Gezien de ligging en de overspannen situatie van voor stikstof gevoelige habitats in Natura2000-gebieden en de over het algemeen optredende stikstofemissie bij uitbreiding van veehouderijen is het niet aannemelijk dat verschuiven van emissiepunten binnen het bouwvlak meer uitbreidingskansen biedt voor bedrijven.

In paragraaf 5.4.4 is de onderstaande zin niet duidelijk:

De situatie Herziening 2016 is vergelijkbaar met scenario A 100 % zoals onderzocht, afgewogen en acceptabel bevonden in de geurgebiedsvisie en geurverordening.

Met de zin wordt bedoeld dat scenario "A 100%" uit de geurgebiedsvisie vergelijkbaar geacht wordt met de geursituatie van de herziening. In het MER moet een beschouwing worden gegeven van de effecten op geur van de maximale planologische mogelijkheden in de herziening. Er is voor het MER

geen apart/nieuw geuronderzoek verricht, maar gebruik gemaakt van de vigerende geurvisie. Hierin zijn diverse scenario's op geureffecten onderzocht. Scenario "A 100%" is vergelijkbaar met de situatie zoals nu wordt vastgelegd in de herziening.

Welke mogelijkheden biedt het vigerend bestemmingsplan met betrekking tot omschakeling van melkveehouderij naar meer intensieve vormen van veeteelt? Betekent het toepassen van één begrip "veehouderij" dat ten opzichte van het oude plan omschakeling naar intensieve veehouderij (bv. van melkvee naar varkens) mogelijk wordt, waar dat voorheen nog niet zo was? In dat geval is er op het gebied van stank en fijnstof wellicht nog veel ontwikkeling mogelijk die in beeld gebracht zou moeten worden.

Via www.ruimtelijkeplannen.nl en www.bergeijk.nl is het vigerend bestemmingsplan Buitengebied Bergeijk 2011 in te zien. Mogelijkheden tot omschakeling zijn er in specifieke gedeelten van het agrarisch gebied, daar waar artikel 3 en artikel 5 van toepassing zijn (artikel 7 en 8, waarin meer waarden beschermd worden, bieden deze mogelijkheid niet). Omschakeling is in deze gebieden (artikel 3 en 5) op duurzame locaties in verwevingsgebied via een wijzigingsbevoegdheid, onder voorwaarden, mogelijk.

Deze omschakelingsmogelijkheden binnen de sector veehouderij lijken in de 2de herziening te worden vergroot: omschakeling naar een andere diercategorie is immers mogelijk als de stikstofuitstoot niet wordt vergroot. Door de (strengere) geur- en fijnstofnormen uit de provinciale Verordening ruimte waarmee bij deze omschakeling ook rekening gehouden dient te worden, zullen wezenlijk negatieve effecten op deze aspecten echter worden voorkomen. Bovendien is in een (groot) deel van het buitengebied intensivering niet mogelijk. Dit gebied heeft in de Verordening ruimte de aanduiding "beperking veehouderij". Binnen deze aanduiding is uitbreiding alleen mogelijk voor grondgebonden bedrijven. Uitbreiding van intensieve veehouderij en/of omschakeling naar intensieve veehouderij is binnen deze aanduiding niet mogelijk.